

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Primární prevence rizikového chování na období 2024–2028

Základní údaje

NÁZEV A ADRESA ŠKOLY

Základní škola, Znojmo, Václavské náměstí 8, příspěvková organizace
Václavské náměstí 133/8
669 02 Znojmo

ŘEDITELKA ŠKOLY

Mgr. Renata Jahodová

Tel: + 420 739 389 031

Email: podatelna@zsvaclavskenam.cz

ŠKOLNÍ PSYCHOLOG

Mgr. Tereza Procházková

Email: tereza.prochazkova@zsvaclavskenam.cz

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE VN

Mgr. Pavel Dufek

Email: pavel.dufek@zsvaclavskenam.cz

Mgr. Lenka Plašilová

Email: lenka.plasilovasvaclavskenam.cz

VÝCHOVNÝ PORADCE VN

Ing. Petra Maxová

Email: petra.maxova@zsvaclavskenam.cz

KARIÉRNÍ PORADCE

Mgr. Pavel Dufek

Email: pavel.dufeksvaclavskenam.cz

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE JP

Mgr. Petr Jandora

Email: petr.jandora@zsvaclavskenam.cz

VÝCHOVNÝ PORADCE JP

Mgr. Lenka Brdová

Email: lenka.brdova@zsvaclavskenam.cz

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE je dlouhodobý záměr školy, který definuje cíle v oblasti prevence rizikového chování. Přizpůsobuje se kulturnímu a sociálnímu klimatu, struktuře školy, specifickým žákovské populace i okolí školy a především respektuje rozdíly ve školním prostředí. Rizikové chování patří bezesporu mezi největší společenské problémy, proto je primární prevence spolu se vzděláváním žáků velmi důležitá. Tato prevence má za úkol předcházet sociálně nežádoucím jevům a zároveň podpořit odolnost žáků vůči nim.

FORMY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Základní formy rizikového chování jsou uvedeny v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních:

- a) Agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování
- b) Záškoláctví
- c) Závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling
- d) Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) Spektrum poruch příjmu potravy
- f) Negativní působení sekt
- g) Sexuální rizikové chování

Součástí školní preventivní strategie je každoročně vypracováváný a na závěr školního roku vyhodnocovaný konkrétní dokument – Minimální preventivní program (dále jen „MMP“). Cílem MMP je ve spolupráci se zákonnými zástupci předcházení projevům rizikového chování žáků. V případě zjištění probíhajícího rizikového chování je třeba zamezit jeho dalšímu šíření, a to nejen ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, ale také s dalšími institucemi.

Nezbytné je společně formovat takovou osobnost žáka, která je schopná orientovat se v dané problematice vzhledem ke svému věku, ptát se, zkoumat, dělat vlastní rozhodnutí, být za ně zodpovědný a zvládat základní sociální dovednosti. Mezi základní principy strategie prevence rizikového chování patří především výchova žáků ke zdravému životnímu stylu a osvojení si pozitivního sociálního chování. Hlavním cílem MMP je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole. Součástí programu je také účast pedagogů na odborných školeních, besedách a vzdělávacích programech.

ZMAPOVÁNÍ SITUACE PRO VYTYČENÍ CÍLŮ ŠPS

Charakteristika školy

Základní škola, Znojmo, Václavské nám. 8 je úplnou školou s 1. - 9. postupným ročníkem. Škola se nachází ve dvou areálech, ty jsou od sebe vzdušnou čarou vzdáleny cca 2 km. Hlavní budova se nachází v historickém jádru města na Václavském náměstí. Vzdělávají se zde žáci od 1. do 9. ročníku. Budova odloučeného pracoviště v blízkosti městského parku mimo centrum města zabezpečuje výuku pouze na 1. stupni.

Škola vytváří a podporuje inkluzivní prostředí, nabízí adekvátní výuku všem dětem a žákům s ohledem na jejich psychosociální podmínky k učení a stupeň vývoje. Žáci jsou vedeni k empatii, rozvíjení smyslu pro odpovědnost, schopnosti překonávat překážky a k rozvoji tvořivého myšlení, seberealizace a zdravého sebevědomí. Značná část aktivit školy vyplývá z pojetí školního vzdělávacího programu „Přírodou ke vzdělávání“.

AKTUÁLNÍ STAV

V současné době pozorujeme u žáků naší školy různé projevy rizikového chování. Objevuje se vulgární vyjadřování, kouření, vandalismus, v poslední době také kyberšikana, agrese a záškoláctví, které je však díky důslednému sledování docházky třídními učiteli včas odhaleno a řešeno. Žáci si přinášejí vzorce chování, které můžeme ve škole ovlivnit, ale zásadní změna v chování žáka může proběhnout jen ve spolupráci se zákonnými zástupci. Primárním cílem naší školní preventivní strategie je zefektivnění spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Zákonní zástupci vidí chování svých dětí v jiné rovině, poměrně často mívají neobjektivní informace, někteří nespolupracují včas se školou a o problémech s dítětem informují až v krizové situaci.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

- Cílem školní preventivní strategie je předcházet, zabraňovat a eliminovat výskyt rizikového chování u žáků naší školy, redukovat projevy tohoto chování ve školním prostředí, a to všemi dostupnými způsoby jako je např. vhodná organizace výuky, nabídky žádoucích volnočasových aktivit, výkon dohledu nad žáky a působení na rodinné prostředí žáků.
- Smyslem prevence je formovat takové postoje žáků ke všem druhům rizikového chování, které tomuto nevhodnému chování i jeho následnému opakování předcházejí. Základem prevence je zejména výchova žáků základní školy ke zdravému životnímu stylu a k osvojování pozitivního sociálního chování.

- Prevence je směřována nejen do samotného vyučování, ale také do zájmových útvarů, práce školní družiny, výletů, exkurzí apod. Důraz je kladen i na oblast sociálně právní, na výchovu k aktivnímu občanskému životu. Preventivní témata se prolínají všemi oblastmi práce a života školy.
- Konkrétním úkolem preventivní práce je snižovat počet vyskytujících se negativních jevů, posilovat u žáků školy odpovědnost za své činy, svůj život a zdraví, účinně bránit projevům šikany mezi žáky, minimalizovat riziko závislostí. To vše, je založeno na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

ZÁKLADNÍ KOMPETENCE PREVENCE

- Zvyšování sociálních kompetencí, tzn. rozvoj sociálních dovedností k efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomování si důsledků svého jednání.
- Posilování komunikačních dovedností, schopnost řešit problémy, konflikty, neúspěchy, kritiku, adekvátní reakce na stres apod.
- Vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole, podpora zdravého životního stylu a ochrana zdraví (např. relaxační aktivity, přátelská atmosféra, vzájemná důvěra a tolerance apod.).
- Formování společensky žádoucích hodnot a postojů u žáků, pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot.
- Zajištění včasné intervence.

ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ

Při porušování školního řádu, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. Individuální pohovor se žákem
2. Jednání se zákonnými zástupci
3. Doporučení kontaktu s odborníky
4. V případě nezájmu zákonných zástupců uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. V krajním případě předání přestupku orgánům činným v trestním řízení

CÍLE ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Dlouhodobé

- výchova a vedení dětí a žáků ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí a sociálních dovedností žáků vůči tlaku vrstevnické skupiny

- zkvalitňování činnosti školního poradenského pracoviště s cílem poskytovat poradenskou pomoc žákům a pedagogům školy, zejména v prevenci rizikového chování a v individuálním přístupu k potřebám žáků, popřípadě informování zákonných zástupců o organizacích zabývajících se touto problematikou
- průběžné doplňování odborné kvalifikace pedagogů v prevenci rizikového chování
- stabilizování a zkvalitňování vztahů škola – rodina, učitel – žák

Střednědobé

- klást velký důraz na zapojování zákonných zástupců do chodu školy
- k žákům přistupovat diferencovaně, respektovat jejich individualitu – prohloubit péči o nadané žáky, zajistit odbornou péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- účinnou prevencí a dobrou spoluprací se zákonnými zástupci předcházet vzniku neomluvené absence
- zaměřit se na prevenci školní neúspěšnosti
- zaměřit se na podporu vzdělávání žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- zlepšovat klima třídy, vztahy mezi jedinci a využívat odborné pomoci (školní metodik prevence, školní psycholog, výchovný poradce, PPP, SPC, SVP aj.).
- při řešení výchovných problémů spolupracovat s organizacemi a úřady určených k řešení této problematiky

Krátkodobé

- pravidelně mapovat a vyhodnocovat potřeby v oblasti primární prevence
- nabídnout žákům účast na kroužcích a v mimoškolních zařízeních pro volný čas
- zabývat se vztahy ve třídách, jejich vyhodnocováním, rozboru se třídou na třídnické hodině
- zajistit prožitkové programy a besedy s externími odborníky
- informovat zákonné zástupce o možnostech získávání informací a rad v oblasti prevence rizikového chování žáků v rámci konzultačních hodin
- zvat zákonné zástupce na pravidelné třídní schůzky a konzultace
- naplňovat Minimální preventivní program pro daný školní rok
- využívat odbornou literaturu a internet k prohlubování znalostí z oblast prevence rizikového chování žáků

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dosáhnout toho, že je žák odpovědný za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku a rozumovým schopnostem, s posílenou duševní

odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům. Je schopný konat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí při vědomí všech alternativ.

OPATŘENÍ K MINIMALIZACI RIZIKOVÝCH PROJEVŮ CHOVÁNÍ

Pedagogičtí pracovníci

- vedení třídnických hodin k danému tématu, práce třídního učitele s kolektivem, včasné a vhodné řešení případných konfliktních situací mezi žáky
- začlenění prevence rizikového chování do výuky předmětů, besedy, zabezpečení učebních materiálů
- důslednost třídních učitelů při omlouvání absence žáků
- zapojování všech dovedností a činností do výuky tak, aby byli žáci vybaveni souborem klíčových kompetencí (komunikativní, občanské, sociální, digitální) na úrovni, která je pro ně dosažitelná

Zákonní zástupci žáků

- dostatečná oboustranná informovanost o případných negativních jevech, společné hledání řešení problému
- účast na akcích pořádaných školou, aktivní zapojení zákonných zástupců do jejich organizace

Žáci

- participace na životě školy (možnost žáků vyjadřovat se k dění ve škole a aktivně se na něm podílet – Školní parlament)
- aktivní zapojení do aktivit, které na škole probíhají
- účast na besedách a preventivních programech

KOORDINACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT VE ŠKOLE

Školní metodik prevence

Metodik prevence vytváří preventivní program školy, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s pedagogickými pracovníky v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje se specializovanými institucemi a organizacemi. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy, shromažďuje veškeré informace a zpětné vazby v průběhu realizace preventivního programu školy v daném období, dále koordinuje aktivity školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, nekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování. Spolupracuje s dalšími odborníky,

zajišťuje preventivní programy pro třídní kolektivy v oblasti rizikového chování a ve spolupráci s výchovným poradcem a školním psychologem se podílí na řešení výchovných problémů žáků. Hodnotí realizaci preventivního programu školy. Vede písemné záznamy ze všech jednání, eviduje výskyt rizikových forem chování u jednotlivých žáků tříd a navrhuje opatření v případě porušení ŠŘ.

Výchovný poradce

Zajišťuje výchovné složky činnosti školy, péči o talentované žáky a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, dále úzce spolupracuje se školním psychologem a metodikem prevence. Ve spolupráci s třídními učiteli věnuje pozornost také nadaným a talentovaným žákům a navrhuje další péči o ně.

Kariérní poradce

Poskytuje poradenskou činnost pro žáky a zákonné zástupce při volbě povolání (např. informace o jednotlivých typech škol, požadavcích a předpokladech přijetí), seznamuje žáky s organizací přijímacího řízení ve středních školách a konzervatořích.

Třídní učitelé

Spolupracují se všemi účastníky školního poradenského pracoviště. Koordinují všechny aktivity ve třídách. Třídní učitel zná třídu natolik, aby byl schopen směřovat realizaci programu cíleně s ohledem na specifika své třídy. Má díky neustálému kontaktu se svými žáky vytvořeny jedinečné podmínky pro systémovou preventivní práci. Průběžně získává důvěru žáků a sleduje jejich chování. Třídní učitel je v kontaktu se zákonnými zástupci žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, individuálních konzultací, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ostatní pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Respektují věkové a osobnostní zvláštnosti žáků. Informují členy školního poradenského pracoviště o případech výskytu nevhodného chování ve třídě, o porušování pravidel soužití ve škole či neomluvené absenci. Nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace.

PARTICIPUJÍCÍ ODBORNÉ INSTITUCE NAŠÍ ŠKOLY

Pedagogicko-psychologická poradna Znojmo, Speciálně pedagogické centrum Znojmo, Brno, OSPOD, PČR, Městská policie Znojmo, Středisko výchovné péče Labyrint, aj.